

Humanless job

ธวัชชัย เลิศในสัตย์

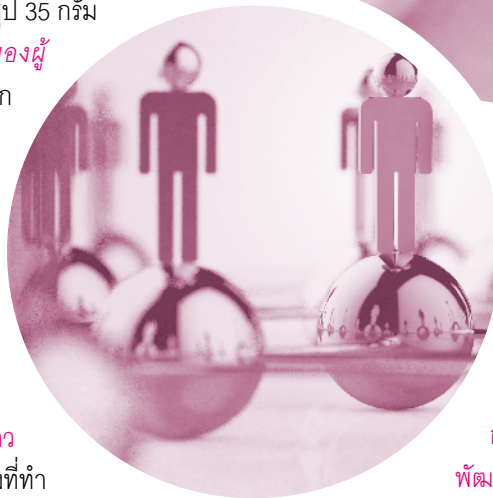
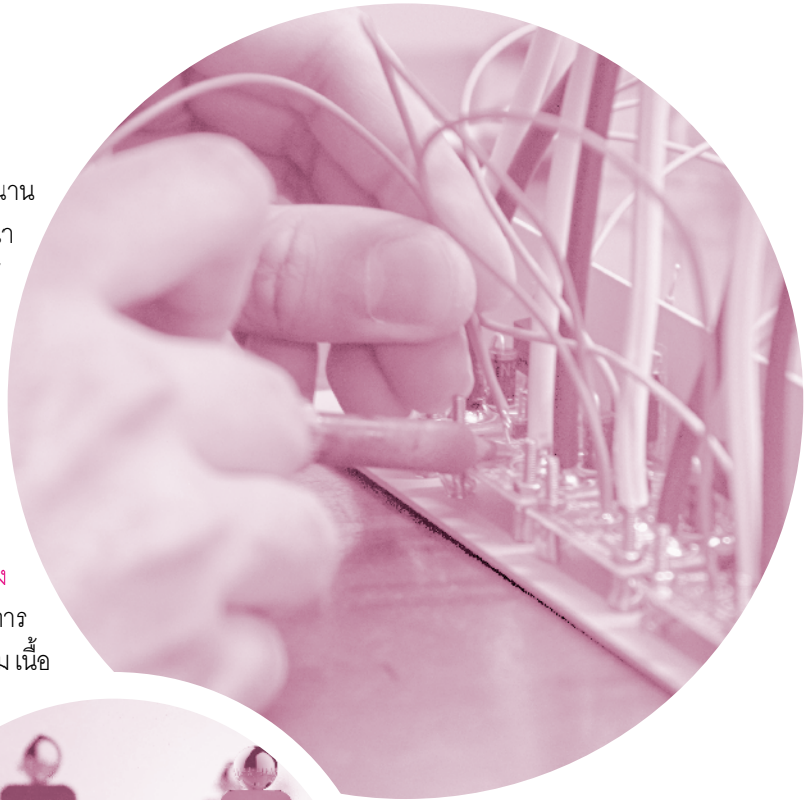
คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

E-mail: orbusiness@hotmail.com

งานที่ต้องใช้ **"เทคนิคของผู้ชำนาญ"** ที่ทำมายาวนาน เริ่มที่จะหดหายไปอย่างรวดเร็ว จากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของ Robot engineering ทำให้ระบบการใช้หุ่นยนต์ทดแทนหรือระบบอัตโนมัตินั้น เพิ่มขึ้นสูงในทุกๆ วงการไม่เพียงแต่ในภาคการผลิตเท่านั้น อีกไม่นานงานหลายๆ อย่างก็อาจจะหายไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โยชิโนย่า ร้านข้าวหน้าเนื้อชื่อดัง มีสาขาหลายแห่งในเมืองไทย มีร้านสาขาประมาณ 1150 สาขาทั่วประเทศญี่ปุ่น จำนวนประมาณร้อยละ 90 นั้นเริ่มใช้การตัดข้าวอัตโนมัติโดยไม่ใช้แรงงานคน โดยหันไปใช้เครื่องตัดข้าวอัตโนมัติที่เป็น Robot รุ่น "GST-RSC" แทน งานการตัดข้าวหน้าเนื้อ มีมาตรฐานกำหนดไว้ว่า ตักข้าว 260 กรัม เนื้อ 90 กรัม หัวหอมใหญ่ 3-5 ชิ้น แล้วตักน้ำซุป 35 กรัม งานนี้ **"การตัก"** นี้ เป็นงาน **"เทคนิคของผู้ชำนาญ"** ซึ่งคุ้นเคยกันอยู่ การที่มีลูกค้ายากวันละหลายๆ รอบ โดยเฉพาะในช่วงเที่ยงหรือช่วงเย็น จึงต้องการความรวดเร็วในการตัดข้าวอย่างมาก ดังนั้น **ผู้ที่มาทำหน้าทีในครัวเบื้องต้นจะต้องมีฝึกทักษะนี้ให้เก่งเสียก่อน การตักข้าวจึงเป็น "เทคนิค"** อย่างหนึ่งที่พนักงานพึงมี แต่ไม่นานมานี้เอง คือ ในปี 2012

โยชิโนย่า ได้ตัดสินใจ เปลี่ยนเทคนิคดังกล่าว นี้เป็นการใช้เครื่องจักรแทน และเบื้องหลังที่ทำให้เช่นนั้นได้ก็มาจากการพัฒนาของเทคโนโลยี Robot และการแข่งขันที่รุนแรงนั่นเอง ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลอาเบะประกาศขึ้นภาษีผู้บริโภคราคา ทำให้ต้นทุนต่างๆ ต้องสูงขึ้นอีกประมาณ 2% ดังนั้น การนำเอาระบบ **"Humanless"** เข้ามาใช้ จึงเป็นการหวังผลการลดค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่ง แน่แน่นอนการสอนคนให้ชำนาญ ต้องเสียต้นทุนการศึกษา โดยต้องให้ผู้ชำนาญมาสอนผู้มาใหม่แบบ OJT แต่ถ้าใช้เครื่องจักรแล้ว ก็ไม่ต้องเสียเวลาสอนอีกเลย นอกจากนี้ทางด้านต้นทุนการตัดข้าวด้วยคนนั้น มีความไม่แน่นอน จึงต้องยอมให้มีส่วนต่างได้ 10 กรัม ซึ่งเพียง 10 กรัมต่อชามนี้ใน 1 ปี ต้องทำให้ แต่ละร้านต้องมี

ต้นทุนเพิ่มขึ้นเป็นล้านเยน แต่ถ้าใช้เครื่องจักรส่วนต่างนั้นก็หายไป บริษัทผู้ผลิตเครื่องจักร Robot สำหรับตักข้าวนี้ได้เริ่มพัฒนาเทคนิคมาตั้งแต่ปี 2003 ที่สามารถตัดข้าวให้เสร็จเรียบร้อยในเวลาเพียง 2.4 วินาที ซึ่งเทียบเท่ากับพนักงานผู้ชำนาญ (ใช้เวลาประมาณ 2 นาที) ก็อาจจะไม่ได้เร็วกว่ามากนัก แต่ปัจจุบันได้พัฒนาโครงสร้าง ด้วยเทคนิคที่เป็นของตัวเอง ด้วยการส่งอากาศเข้าไปในเครื่องนอกจากจะเร็วขึ้นแล้ว ยังทำให้ข้าวที่ตักแล้วแลดูสวยงามน่ากินมากกว่า การใช้คนตักข้าวด้วยทัพพีอีกด้วย

อีกธุรกิจหนึ่ง คือ Amazon Japan ที่ศูนย์กระจายสินค้าเมืองอิจิกาวา จังหวัดชิบะ ซึ่งมีพื้นที่กว้างถึง 62,000 ตารางเมตร เป็นคลังสินค้าขนาดมหึมา ในระยะหลัง ก็ใช้คนน้อยลงอย่างมาก ในปีที่แล้ว Amazon.Com ได้เข้าซื้อ Kiba system อเมริกา ที่เป็นผู้ผลิต Robot เดินด้วยตัวเอง ซึ่งบริษัทนี้เป็น venture business ตัว robot ที่พัฒนาขึ้นมา นั้น จะวิ่งด้วยตัวเองไปจนถึงชั้นวางสินค้าที่มีการสั่งซื้อ

แล้วขนส่งค่านับด้วยเส้นทางที่สุุดไปยังผู้รับผิดชอบแต่ละชั้นวาง ซึ่งยักษ์ใหญ่ด้านเสื้อผ้าอย่าง GAP หรือยักษ์ใหญ่ของเล่นของอเมริกา Toy-R-U's ก็เคยใช้มาแล้ว ในปัจจุบันที่ Amazon Japan ถึงใช้คนน้อย แต่ก็ใช้คนอยู่โดยผู้รับผิดชอบจะพึ่งพา bar code บนสินค้าเป็นหลัก ซึ่งมีสินค้าที่สั่งซื้อ จำนวนมากต้องทำการ picking การใช้ Robot จึงเป็นเรื่องที่จะดำเนินการในไม่ช้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น

ที่ไร่สตอร์วเบอร์รี่ ที่จังหวัดมียางิ ก็เริ่มมีการใช้เครื่องจักรอัตโนมัติอย่างจริงจังขึ้นแล้ว เป้าหมายนั้นก็คือโรงงานพีชขนาดยักษ์ที่ใช้พลังแสงอาทิตย์ที่สนับสนุนส่งเสริมโดยกระทรวงเกษตร ได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ในการควบคุมอุณหภูมิ และความชื้น ปรับปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ การพ่นน้ำ การพ่นยาต่างๆ ก็เริ่มไม่ใช้คน คนทำหน้าที่เพียงแต่เข้าในคอมพิวเตอร์เพื่อดูว่ามีคามผิดปกติอะไรหรือไม่เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องลงไปเป็อนดินเลย การใช้ระบบอัตโนมัติในการปลูกสตอร์วเบอร์รี่ นี้ ได้มีการพิจารณาในหมู่ผู้เชี่ยวชาญมานานแล้ว แต่การเก็บผลนั้น ต้องเลือกเก็บผลที่เหมาะสม โดยไม่ทำให้ผลอื่นต้องช้ำนั้นยังทำได้ยาก แต่ปัจจุบันนี้

สามารถทำได้สำเร็จแล้ว โดยมีการพัฒนาเครื่องเก็บผลอัตโนมัติ ใช้ระบบ CCD ที่ใช้กล้อง ทำการแยกแยะระดับสีของสตอร์วเบอร์รี่ เมื่อพบผลที่เหมาะสม ใบมีดที่ติดอยู่ก็จะยื่นมาตัด และเนื่องจากเป็น Robot มันจึงทำงานได้ทั้งวันทั้งคืน 24 ชั่วโมงอีกด้วย

สถานีรถไฟ เริ่มเป็นแบบ Humanless กันมากพอสมควร ซึ่งหากเป็นสถานีในต่างจังหวัดห่างไกล การไม่ใช้คนนั้น เป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่นี้เป็นสถานีในเมืองโอซาก้า ที่ห่างจากศูนย์กลางไม่มากนัก ไม้ว่าเครื่องขายตั๋วทางเข้า ซึ่งเป็นเครื่องอัตโนมัติหมดแล้ว แต่ปกติก็จะมีคนดูแลอย่างน้อย 1 คน เพื่อดูแลความปลอดภัย แต่ปัจจุบันได้นำเอากล้อง วงจรปิด และระบบการควบคุมจากระยะไกลมาใช้ ทำให้สามารถดูแลความปลอดภัยของสถานีได้ บริษัทรถไฟนั้งโกนี้ ในจำนวน 100 สถานี มีถึง 33 สถานีที่ไม่มีการใช้คน

ในปัจจุบันไม่เพียงแต่อุตสาหกรรมการผลิตเท่านั้น แต่ Humanless ได้แผ่ขยายไปสู่ทั้งธุรกิจค้าปลีก และบริการอย่างกว้างขวาง ทำให้ภาระการทำงานของคนนั้นน้อยลง ไม่เพียงเท่านั้น ถ้าเครื่องจักรพัฒนาไปมากกว่านี้ อีกไม่นานคงต้องมีคนตกงานกันมากขึ้นแน่ๆ